

Gr 8 Oorsig: Afrikaans Huistaal

Kwartaal	Tekste in konteks waarbinne leer en onderrig plaasvind		
Kwartaal 1	Drama Week 1-5	Multimedia Week 6-9	Gedigte Week 10 - 11
	<u>Lu + Ass</u> Lu 1 Luister Ass 1,4,6 Lu 2 Praat Ass 1,4,5,6 Lu 3 Lees en Kyk Ass 1,2,6,10 Lu 4 Skryf Ass 1,3,4 Lu 5 Dink en Redeneer Ass 1 Lu 6 Taalstrukture Ass 1,2,3,4,5,6	<u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 1,2,7 Lu 2 Ass 2,3,4,5,6 Lu 3 Ass 1,2,3,4,5,7,8,10 Lu 4 Ass 1,2,4 Lu 5 Ass 1,2,3,4,5 Lu 6 Ass 1,2,3,4,5,6	<u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 1,5 Lu 3 Ass 1,5,8,10 Lu 4 Ass 1,3 Lu 6 Ass 1,2,3,4,5
Kwartaal 2	Tekste uit ander leerareas Week 1-4	Kortverhale/Novelle/Fabel Week 5-8	Multimedia Week 9-11
	<u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 2,3,7 Lu 2 Ass 2,5,6 Lu 3 Ass 2,3,4,7,8,9,10 Lu 4 As 1,2,4 Lu 5 Ass 1,2,3,4	<u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 1,5,6 Lu 2 Ass 1,4,5,6 Lu 3 Ass 1,2,4,5,6,8,10 Lu 4 Ass 1,3,4 Lu 5 Ass 1	<u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 1,2,7 Lu 2 Ass 2,3,4,5,6 Lu 3 Ass 1,2,3,4,5,7,8,10 Lu 4 Ass 1,2,4 Lu 5 Ass 1,2,3,4,5

	Lu 6 Ass 1,2,3,4,6	Lu 6 Ass 1,2,3,4,5,6	Lu 6 Ass 1,2,3,4,5,6
Kwartaal 3	Gedigte Week 1-2 <u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 1,5 Lu 3 Ass 1,5,8,10 Lu 4 Ass 1,3 Lu 6 Ass 1,2,3,4,5	Kortverhale/Novelle/Fabel Week 3-6 <u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 1,5,6 Lu 2 Ass 1,4,5,6 Lu 3 Ass 1,2,4,5,6,8,10 Lu 4 Ass 1,3,4 Lu 5 Ass 1 Lu 6 Ass 1,2,3,4,5,6	Tekste uit ander leerareas Week 7-10 <u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 2,3,7 Lu 2 Ass 2,5,6 Lu 3 Ass 2,3,4,7,8,9,10 Lu 4 Ass 1,2,4 Lu 5 Ass 1,2,3,4 Lu 6 Ass 1,2,3,4,6
Kwartaal 4	Multimedia Week 1-3 <u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 1,2,7 Lu 2 Ass 2,3,4,5,6 Lu 3 Ass 1,2,3,4,5,7,8,10 Lu 4 Ass 1,2,4 Lu 5 Ass 1,2,3,4,5 Lu 6 Ass 1,2,3,4,5,6	Drama Week 4-7 <u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 1,4,6 Lu 2 Ass 1,4,5,6 Lu 3 Ass 1,2,6,10 Lu 4 Ass 1,3,4 Lu 5 Ass 1 Lu 6 Ass 1,2,3,4,5,6	Kortverhale/Novelle/Fabel Week 8 – 10 <u>Lu + Ass</u> Lu 1 Ass 1,5,6 Lu 2 Ass 1,4,5,6 Lu 3 Ass 1,2,4,5,6,8,10 Lu 4 Ass 1,3,4 Lu 5 Ass 1 Lu 6 Ass 1,2,3,4,5,6
Onthou: Die leerder moet voorberei word vir die formele taak daarom word die formele taak voorafgegaan deur 'n informele taak			

LESPLAN

(GEDIG)

Afrikaans Huistaal

Konteks: Gedigte van 'n bepaalde digter bv. net Johan de Lange of net Adam Small of net Antjie Krog se gedigte word vir 'n week behandel

Onderwerp: Ingrid Jonker week

Tyd: 4 weke		Graad:8	
Lu en Ass	ONDERWYSER EN LEERDER AKTIWITEIT	ASSESSERING (Ons stel die volgende voor)	STRIKELBLOKKE VIR LEER
<p>Lees die gedigte van Ingrid Jonker voor aan die leerders</p> <p>Lu: 1 Luister As: 1 & 5</p> <p>As 1 Leerders luister na en waardeer uitdagende verbeeldings- en informatiewe mondelinge tekste (soos gedigte, prysgedigte, radioverhale met twee of drie episodes, radiodramas, kort besprekings, advertensies en debatte oor die radio).</p> <p>As 5 Leerders moet die spreker se redes vir die keuse van spesifieke woorde, frases en sinne om die luisteraar te beïnvloed en verduidelik die impak</p>	<p><u>Nota aan onderwyser:</u></p> <p>Onthou op Huistaal vlak val die klem baie op Lees en Skryf</p> <p>Die formele take hierdie kwartaal in onvoorbereide lees en gespreksvoering (10) asook 'n beskrywende opstel. (200-250 woorde) (40 punte)</p> <p>Sien rubrieke in Annexure B</p> <p>Moenie taak 8 toets 2 vergeet nie. Dit sluit die volgende in: begripstoets (30) taal (30) opsomming (10) 70 – 80 woorde</p>		<p><u>In alle gevalle</u></p> <p>Leerders het 'n afskrif (fotostaat) van die betrokke gedigte wat die onderwyser voorlees</p> <p>Leerder het 'n sterk akademiese maat wat hom te alle tye bystaan</p> <p>Fokus meer op die positiewe</p>

<p>daarvan (soos ooredende taal, die onderskeid tussen feite en menings, die herkenning van partydigheid en vooroordeel).</p> <p><u>Lu 3 Lees en Kyk</u></p> <p>As 1 Lees 'n wye verskeidenheid tekssoorte en dikwels vir genot en inligting, bespreek persoonlike reaksie, die tekssoorte wat hy/sy geniet en beveel tekste vir ander aan.</p> <p>As 5 Verduidelik hoe die hoofkenmerke en struktuur van verskillende tekssoorte tot die funksie daarvan bydra (soos gedigte, kort romans, koerantberigte, briewe, ballades, boekresensies).</p> <p>As 8 Reageer krities op tekste:</p> <p>bespreek die skrywer se standpunt;</p> <p>bespreek implisiete (verskuilde) boodskappe, partydigheid en vooroordeel;</p> <p>bespreek hoe die konteks die boodskap beïnvloed;</p> <p>identifiseer wat uit die teks gelaat is en bespreek die redes daarvoor;</p> <p>bevraagteken of hy/sy met die boodskap saamstem.</p> <p>As 10 Dink na oor sy/haar eie vaardighede as leser.</p> <p><u>Lu 4 Skryf</u></p> <p>As 1 Skryf 'n verskeidenheid verbeeldingstekste:</p> <p>gee uitdrukking aan verbeelding, idees en gevoelens oor die self en ander;</p>	<p><u>Aktiwiteit 1</u></p> <p>Die Afr dept van jou skool asook die leerders moet na gedigte van Ingrid Jonker soek wat hulle graag wil behandel. Bv Bitterbessie Dagbreek, Ontvlugting, Die kind</p> <p><u>Aktiwiteit 2</u></p> <p>Laat die leerders krities lees. Dit beteken dat die leerders moet kan vergelyk, onderskei en evalueer. Dit is veral van toepassing op die lees van tekste waarin waardes, standpunte of spesifieke houdings weerspieël word.</p> <p>Hou 'n klasbesprekings oor Ingrid Jonker se gedigte. Laat die leerders gesels oor die gedigte.</p> <p>Maak die volgende stelling. Ingrid jonker se gedigte is outobiografies van aard. Hou 'n debat: Stem jy saam? Gee voorbeelde vir jou standpunte. (informele taak)</p> <p>Dit sal natuurlik help as leerders die dvd wat handel oor haar lewe eers kan kyk – kan uitgeneem word by Asmel Spar in Berea Oos-Londen.</p> <p>Laat die leerders eers na die dorp se biblioteek of selfs skoolbiblioteek gaan om te kyk of daar enige inligting oor haar beskikbaar is. Google Ingrid Jonker op die internet en bring die leesmateriaal klas toe. Versprei dit onder die leerders sodat hulle dit krities kan lees en self sekere gevolgtrekkings kan maak.</p> <p><u>Aktiwiteit 3</u></p> <p>Daar word dikwels in haar werke verwys na depressie en verlore liefde en die destydse apartheidregering word ook dikwels gekritiseer. Dramatiseer van haar gedigte en ondersoek 'n betrokke tema en bespreek dit in die lewensoriënteringklas.</p>	<p>onderwyser</p> <p>kritiese lees</p> <p>klasbespreking</p> <p>debat</p> <p>ondersoek/navorsing</p> <p>Drama/rolspel</p> <p>Ander Onderwyser</p> <p>Groep/portuur</p>	<p>Wees behulpsaam en buigbaar/buigzaam en geduldig</p> <p>Gee individuele bystand</p> <p>As onderwyser behou nog steeds hoë verwagtinge en 'n postiewe houding. Vermyn stereotipering en pas op vir vooroordeel</p> <p>Gebruik 'n glimpen ("highlighter") om net die sleutelwoorde in te kleur.</p> <p>Wees gedurig in kontak met die ouers</p> <p><u>Leerders met 'n spraakgebrek</u></p> <p>Gee minder tyd vir hierdie leerder om terug te rapporteer. Verkort die mondeling aktiwiteit om hierdie leerder te akkommodeer</p>
--	--	--	--

<p>verken die kreatiewe en speelse gebruik van taal deur die skryf van verhalende en beskrywende opstelle, dagboekinskrywings, vriendskaplike briewe, dialoë, gedigte, strokiesverhale, limerieke en liedjies.</p> <p>As 3 Toon basiese vaardighede in spesifieke skryfegnieke gepas vir 'n tekssoort:</p> <p>onthul karakters, beskryf die ruimte/agtergrond en ontwikkel die intrige in verhalende en beskrywende tekste;</p> <p><u>Lu 6 Taalstruktuur en Taalgebruik</u></p> <p>As 1 Werk met woorde:</p> <p>gebruik kennis van lettergrepe om woorde aan die einde van 'n reël korrek af te kap;</p> <p>gebruik basiese spelreëls en 'n verskeidenheid spelstrategieë om onbekende woorde te spel;</p> <p>gebruik hoofletters en skryftekens korrek en doeltreffend (kappie, koppelteken, deelteken, afkappingsteken en aksentteken);</p> <p>skep eie spellys vir moeilike woorde, veral woorde van oor die kurrikulum heen, en bespreek probleemwoorde;</p> <p>gebruik 'n woordeboek en tesourus om woordeskat en spelvermoë uit te brei;</p> <p>gebruik afleiding, samestelling en alledaagse voor- en agtervoegsels (ook meervouds-, verkleinings- en geslagsvorme) doeltreffend om woordeskat uit te brei;</p> <p>gebruik woordfamilies en woorde oor dieselfde</p>	<p><u>Aktiwiteit 4 (Formele taak 40 punte)</u></p> <p>Skryf 'n beskrywende opstel (200-250 woorde) oor 'n gedig(te) wat 'n verskil in jou lewe gemaak het.</p> <p>Hoe was jy eers? Wat was die keerpunt? Hoe is jy nou? Beskryf jou lewe in beeldspraak. Maak gebruik van vergelykings en metafore om jou self uit te druk.</p> <p>Onthou in 'n beskrywende gedig moet jy fyn kan waarneem. Span al jou sintuie in en gebruik jou verbeelding. Beleef die gebeure en beskryf dit in die fynste besonderhede. Gebruik beeldspraak. Onthou realistiese beskrywings berus op die werklikheid.</p> <p><u>Aktiwiteit 5</u></p> <p>Jy en 'n maat maak 'n collage van Ingrid Jonker. Sorg dat daar 'n foto van haar daarop is asook van haar gedigte. Kyk of julle daarin kan slaag om 'n gedig visueel uit te beeld.</p> <p>Plak hierdie produkte van julle op in die skool se biblioteek sodat die ander klasse bewus gemaak kan word van jul Ingrid Jonker week.</p> <p><u>Aktiwiteit 6</u></p> <p>Skryf die meervoud van sekere woorde wat in Ingrid Jonker se gedigte voorkom neer.</p> <p><u>Aktiwiteit 7</u></p> <p>Leerders moet kan verduidelik hoekom sekere woorde in 'n gedig met kleinletter eerder as 'n hoofletter geskryf word.</p> <p><u>Aktiwiteit 8</u></p> <p>Laat leerders vergelykings voltooi: "so vry soos, so skaars</p>	<p>Opstel</p> <p>Rubriek</p> <p>self</p> <p>Collage</p> <p>rubriek</p> <p>self</p> <p>klaswerk</p> <p>Klas</p> <p>Maats bv. In pare</p>	<p><u>Skryfprobleme</u></p> <p>Hou jou sinne kort</p> <p>Vra die leerder eerder om op te som as om lang stukke te skryf</p> <p>Neem die pas 'n bietjie stadiger en "scaffold" die aktiwiteite. Begin by die bekende en bou stadig op tot die moeilike werk</p> <p>Toets slegs die belangrikste werk of fokus net op sleutelgedagtes</p>
---	--	--	--

<p>* tussenwerpsels,</p> <p>* voorsetsels;</p> <p>verstaan die verskil tussen sinsoorte (stel-, vraag-, bevel- en uitroepsinne, asook instruksies) en gebruik dit korrek;</p> <p>identifiseer en gebruik hoofsinne en bysinne (bywoordelike en byvoeglik) gepas;</p> <p>gebruik tydsvorme konsekwent en gepas;</p> <p>gebruik die korrekte woordorde in sinne en verstaan hoe woordorde betekenis kan beïnvloed;</p> <p>gebruik die aktief (bedrywende vorm) en passief (lydende vorm) en verstaan wanneer elkeen gepas is;</p> <p>verander sinne doeltreffend van die direkte na die indirekte rede, en anders om, met die korrekte gebruik van punktuasie, bywoorde en voornaamwoorde;</p> <p>gebruik die ontkennde vorm korrek en op verskillende maniere;</p> <p>gebruik punktuasie doeltreffend (punt, komma, dubbelpunt, kommapunt, vraagteken, uitroepteken, aandagstreep, hakies, aanhalingstekens, skuinsstreep).</p> <p>As 3 Werk met tekste:</p> <p>wissel die gebruik van kern- en ondergeskikte sinne (soos om die kernsin aan die einde te plaas) om samehangende paragrawe te ontwikkel;</p> <p>gebruik verbindingswoorde (soos omdat, dus,</p>	<p>paneel wat die antwoord gee, se groep kry 'n punt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probeer om al die leerders 'n kans te gee om lid van die "paneel" te wees. • Die groep met die meeste punte wen die kompetisie <p><u>Aktiwiteit 14</u></p> <p>Woordeskatuitbreiding:</p> <p>Skryf die woord "gebruiksfrekwensie" neer. Leerders gebruik net die letters in hierdie woord en skryf soveel woorde as moontlik neer wat daarmee gevorm kan word. (gee hulle net 30 sekondes)</p> <p><u>Aktiwiteit 15</u></p> <p>Laat leerders die reëls in verband met ontkennde vorm opnoem. Leerders moet kyk of hul maats die ontkennde vorm op verskillende maniere korrek gebruik.</p> <p><u>Aktiwiteit 16 Bou 'n woordwurm</u></p> <p>'n Woordspeletjie: Die doel van hierdie speletjie is om die leerders te help om die nuwe woordeskat aan te leer en soeklees te oefen.</p> <p>Die onderwyser gee 'n woord. Die volgende persoon begin 'n nuwe woord met die laaste letter van die vorige woord.</p> <p>Bv. Stoel – loop piesang – griep pil – lag Genadiglik – kleuter - rommel</p> <p><u>Aktiwiteit 17</u></p> <p>Die onderwyser gee vir die leerders sinne maar die woorde is op die verkeerde plekke. Leerders moet die korrekte woorde in sinne gebruik en verstaan hoe woordorde</p>	<p>Kompetisie</p> <p>In pare</p> <p>Klaswerk</p> <p>Speletjie</p> <p>Soeklees</p> <p>Self</p> <p>klaswerk</p>	<p>Swak siende: Hierdie leerder moet voor in die klas sit. Onderrigmiddele moet aangepas word. Groter skrif byvoorbeeld. Werkopdragte kan in groter <i>font</i> gedruk word. Of plaas die opdrag op band. Sy klasmaats sal baiekeer vir hom voorlees. Gee vir die leerder ook meer tyd.</p> <p>Lees die materiaal vir hom voor. Verskaf ekstra woordeskatlyste om leerder te ondersteun en te lei. Korter tekste en tekste met meer ilustrasies sal ook help.</p> <p>Maak meer gebruik van audio visuele materiaal</p> <p>Kry hulp van spesiale skole bv. braille</p> <p>Take moet ook vereenvoudig word – verminder die inligting op jou werksvle (soos bv beskrywings en sketse)</p>
--	---	---	---

<p>alhoewel) om 'n logiese denkptraan in 'n paragraaf te ontwikkel;</p> <p>verbind sinne in samehangende paragrawe deur voegwoorde, voornaamwoorde en woordherhaling (waar gepas) te gebruik;</p> <p>orden paragrawe in 'n logiese volgorde om langer tekste te skep.</p> <p>As 4 Ontwikkel bewustheid en gebruik van styl:</p> <p>gebruik verskillende sinslengtes en sinsoorte;</p> <p>onderskei tussen formele en informele taalgebruik en gebruik 'n gepaste styl vir skryf en praat;</p> <p>gebruik idiomatiese uitdrukkings en taalidoom gepas en kreatief.</p> <p>As 5 Ontwikkel kritiese taalbewustheid:</p> <p>identifiseer geïmpliseerde betekenis en veelvoudige betekenis;</p> <p>identifiseer manipulerende taal en herskryf dit sonder emosionele ondertone;</p> <p>identifiseer en gebruik woorde wat toenemende sensitiwiteit vir geslags-, rasse-, omgewings-, gesondheids- en ander kulturele en sosiale kwessies toon.</p> <p>As 6 Gebruik metataal:</p> <p>gebruik byvoorbeeld terme soos "tesourus", "akroniem", "klanknabootsing", "dubbelpunt".</p>	<p>betekenis kan beïnvloed.</p> <p><u>Aktiwiteit 18</u></p> <p>Die onderwyser verduidelik lydende vorm. Gee vir die leerders 'n koerantartikel gebruik die aktief (bedrywende vorm) en passief (lydende vorm) en verstaan wanneer elkeen gepas is</p> <p><u>Aktiwiteit 19</u></p> <p>Leerders moet blootgestel word aan tekste waar hulle kan onderskei tussen formele en informele taalgebruik en gebruik 'n gepaste styl vir skryf en praat.</p>	<p>onderwyser</p> <p>lees vir genot</p>	<p><u>In die klaskamer</u></p> <p>Sorg dat daar leesmateriaal (fiksie sowel as nie-fiksie) in die klaskamer is.</p> <p>Tydskrifte en koerante en interessante artikels moet moet beskikbaar wees.</p> <p><u>Klaskameratmosfeer</u></p> <p>Die leerders se verskillende kulture asook hul onderskeie agtergronde moet erken word</p>
<p>Hulpmiddels: Fotostaat van gedigte: / Prente, Liedjies, Woordeboek, Stories, Skryfbord, Speletjie, Spreker, Kasette, Atlas, Rekenaar, Woordkaarte,</p>			

TV , videobande

Nabetragting:

LESPLAN

(fabel/novelle/kortverhale)

Afrikaans Huistaal

Konteks: Fabel/Kortverhaal/novelle

Tyd: 3 weke			Graad:8
LU EN ASS	ONDERWYSER EN LEERDER AKTIWITEIT	ASSESSERING (Ons stel die volgende voor)	STRUIKELBLOKKE VIR LEER
<p>Lees die teks/kortverhaal/novelle/fabel voor aan die leerders.</p> <p><u>Lu 1 Luister</u></p> <p>As 1 Luister na en waardeer uitdagende verbeeldings- en informatiewe mondelinge tekste (soos gedigte, prysgedigte, radioverhale met twee of drie episodes, radiodramas, kort besprekings, advertensies en debatte oor die radio).</p> <p>As 5 Identifiseer die spreker se redes vir die keuse van spesifieke woorde, frases en sinne om die luisteraar te beïnvloed en verduidelik die impak daarvan (soos oorredende taal, die onderskeid tussen feite en menings, die herkenning van partydigheid en vooroordeel).</p> <p>As 6 Identifiseer die waardes en die historiese,</p>	<p><u>Nota aan onderwyser</u></p> <p>Onthou in Huistaal word veral klem gelê op skryf en lees aktiwiteite.</p> <p>Formele take: Onvoorbereide lees en gespreksvoering (10) Beskrywende opstel (200 – 250 woorde) 40 punte (<i>sien rubriek in Annexure B</i>)</p> <p>Taak 8 toets 70 punte</p> <p>Begripstoets (20) en Taal (40) opsomming (10) 70 – 80 woorde</p> <p><u>Aktiwiteit 1</u></p> <p>Bou op vooraf kennis. Wat weet jou leerders as dit kom by die kritiese lees van 'n novelle, roman, drama, kortverhale?</p> <p>By die behandeling van novelle en kortverhale moet die volgende basiese literêre terme verduidelik en behandel word:</p>	<p>Vraag en antwoorde</p> <p>Bou op Vooraf kennis</p>	<p><u>In alle gevalle</u></p> <p>Leerders het 'n afskrif (fotostaat) van die betrokke novelle/fabel/kortverhaal wat die onderwyser voorlees</p> <p>Leerder het 'n sterk akademiese maat wat hom te alle tye bystaan</p> <p>Fokus meer op die positiewe</p> <p>Wees behulpsaam en buigbaar/buigzaam en geduldig</p> <p>Gee individuele bystand</p>

<p>sosiale en kulturele konteks van spesifieke tekste.</p> <p><u>Lu 2 Praat</u></p> <p>As 1 Dra idees en gevoelens op 'n kreatiewe en ekspressiewe manier, met 'n groot mate van selfvertroue en met beperkte ondersteuning oor deur 'n verskeidenheid mondelinge tekssoorte te gebruik (soos verhale, grappies, dramas).</p> <p>As 4 Toon 'n verskeidenheid basiese interaksievaardighede deur aktief aan groepbesprekings, gesprekke, onderhoude en debatte deel te neem:</p> <p>bespreek belangrike vraagstukke (soos sosiale en etiese kwessies betreffende menseregte en die omgewing);</p> <p>stel gepaste vrae;</p> <p>neem verskillende rolle aan;</p> <p>herken ander se menings en verskil beleefd waar nodig;</p> <p> motiveer eie standpunt;</p> <p>gee en ontvang opbouende kritiek;</p> <p>oorreed ander;</p> <p>oorbrug gapings deur vrae te stel, keuses te noem, reaksies oop te hou, ware belangstelling te toon;</p> <p>toon sensitiviteit vir ander se regte en gevoelens;</p> <p>bevraagteken onsensitiewe of diskriminerende</p>	<p>tema, titel, intrige (raamwerk van gebeure) , tipe verteller (alomteenwoordige verteller, derdepersoonverteller, eerste persoonverteller), karakters (hoofkarakter/ronde karakter, newekarakters/plat- of vlakkarakters), dialoog, ruimte/milieu en tyd, spanning, taal en styl , uiterlike botsing of innerlike botsing, botsing tussen mens en sy omgewing of botsing tussen die mens en die natuur en die verhaalstruktuur.</p> <p>Leerders moet bewus gemaak word dat daar wel 'n verskil is tussen die vertelde tyd en verteltyd in 'n verhaal.</p> <p><u>Aktiwiteit 2</u></p> <p>Onderwyser sal aan die leerders voorlees. Terwyl die teks gelees word, visualiseer die leerder die gebeure en karakters.</p> <p>Onthou die onderwyser kan ook net sleutelgedagtes in die klas voorlees nadat die leerders die storie in sy geheel self deurgelees het. Die leerders kan die voorgeskrewe werke in sy geheel in die klas of tuis lees. Klasbespreking en aktiwiteite volg op aanvanklike lees.</p> <p><u>Aktiwiteit 3 (oop plekke)</u></p> <p>Waarsku jou leerders dat 'n skrywer verkies om sekere sake openbaar te maak en ander te verswyg. Soms word inligting teruggehou wat wel van belang is vir die goeie begrip van die storie. Die leerder word gedwing om los drade in die verhaal aan mekaar te knoop of om losstaande elemente met mekaar in verband te bring.</p> <p><u>Aktiwiteit 4 (Bloom se taksonomie)</u></p> <p>Leerders maak 'n lys van die verskillende emosies wat 'n karakter ervaar. Hulle stel vas hoe die karakter die emosies hanteer het en evalueer in 'n groepsbespreking hierdie reaksies.</p>	<p>Lees saam</p> <p>Klasbespreking</p> <p>Klasbespreking</p> <p>Maak 'n lys</p> <p>Groepsbespreking</p>	<p>As onderwyser behou nog steeds hoë verwagtinge en 'n postiewe houding. Vermoed stereotipering en pas op vir vooroordeel</p> <p>Gebruik 'n glimpen ("highlighter") om net die sleutelwoorde in te kleur.</p> <p>Wees gedurig in kontak met die ouers</p> <p><u>Swak gehoor</u></p> <p>Saam lees in spreekore of lees vir hom voor – dit moedig praat en luister aan. Neem die pas 'n bietjie stadiger en "scaffold" die aktiwiteite. Begin by die bekende en bou stadig op tot die moeilike werk</p> <p>Toets slegs die belangrikste werk of fokus net op sleutelgedagtes</p> <p>Gee geskrewe instruksies in plaas van net verbale instruksies.</p> <p>Verkort die aktiwiteit</p>
--	---	---	--

<p>taalgebruik.</p> <p>As 5 Doen mondelinge aanbiedings met redelike akkuraatheid en kreatiwiteit deur aandag te gee aan:</p> <p>duidelike en hoorbare uitspraak;</p> <p>die gebruik van pouses;</p> <p>tempo- en volumewisseling;</p> <p>doel en teikengroep;</p> <p>liggaamshouding en -taal;</p> <p>verskillende aanbiedingswyses;</p> <p>register;</p> <p>toon;</p> <p>verskillende sosiale en kulturele konvensies;</p> <p>gepaste tegnieke soos klimaks en antiklimaks en hiperbool (oordrywing tere wille van effek).</p> <p>As 6 Identifiseer en bespreek kenmerke wat tot die sukses van eie kommunikasie bydra.</p> <p><u>Lu 3 Lees en Kyk</u></p> <p>As 1 Lees 'n wye verskeidenheid tekssoorte en dikwels vir genot en inligting, bespreek persoonlike reaksie, die tekssoorte wat hy/sy geniet en beveel tekste vir ander aan.</p> <p>As 2 Lees hardop en stil vir verskillende doeleindes deur gepaste leesstrategieë te gebruik (soos in vorige grade ontwikkel).</p>	<p>Vra die volgende vrae</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watter tipe vrees/vreugde het jy by die karakter opgemerk? • Waarom was hulle bang/bly? • Hoe weet jy hulle was bang/bly? • Hoe het dit hulle laat optree? • Watter vrese/vreugdes ervaar jy? • Hoe laat dit jou optree? <p><u>Aktiwiteit 5</u></p> <p>Laat die leerders neerskryf watter probleme hulle met die teks ervaar. Die onderwyser maak 'n lys van al hierdie probleemassepekte en hanteer dit tydens die algemene bespreking.</p> <p><u>Aktiwiteit 6</u></p> <p>Klasdebat. Vertoon 2 stellings op die swartbord of op die oorhoofse projektor of data projektor. Verdeel die leerders in groepies of pare en laat hulle toe om self een van die stellings te kies of wys 'n stelling aan hulle toe. Hulle moet dan teen 'n ander groep of paar daaroor debatteer. Leerders word dan een vir een vorentoe geroep om 'n minuut lank ten gunste van een van die stellings te redeneer.</p> <p><u>Aktiwiteit 7</u></p> <p>Onvoorbereide rolspel. Kry 2 vrywilligers uit die klas om die volgende onvoorbereide rolspel te vertolk en 2 karakters te dramatiseer. Skets vir hulle die agtergrond. <i>(Hierdie oefening is ideaal wanneer daar 'n spannende hoofstuk klaar gelees is en almal wonder wat volgende gaan gebeur of daar was</i></p>	<p>Selfevaluering</p> <p>Algemene bespreking</p> <p>Debat</p> <p>Groepies</p> <p>Rubriek</p> <p>Rolspel</p>	<p><u>Leerders met 'n spraakgebrek</u></p> <p>Gee minder tyd vir hierdie leerder om terug te rapporteer. Verkort die mondeling aktiwiteit om hierdie leerder te akkommodeer</p>
--	--	---	--

<p>As 4 Toon begrip van informatiewe tekste: identifiseer hoofgedagtes en maak 'n opsomming; verduidelik hoe besonderhede hoofgedagtes ondersteun; bevraagteken idees waar gepas; beoordeel die geldigheid van argumente en maak gevolgtrekkings op grond van bewyse; identifiseer en verduidelik verskillende standpunte; onderskei tussen menings en feite.</p> <p>As 5 Verduidelik hoe die hoofkenmerke en struktuur van verskillende tekssoorte tot die funksie daarvan bydra (soos gedigte, kort romans, koerantberigte, briewe, ballades, boekkresensies).</p> <p>As 6 Toon begrip van 'n teks, die doel daarvan en hoe dit met eie leefwêreld skakel deur die intrige, temas, waardes, karakters en ruimte/agtergrond te bespreek.</p> <p>As 8 Reageer krities op tekste: bespreek die skrywer se standpunt; bespreek implisiete (verskuilde) boodskappe, partydigheid en vooroordeel; bespreek hoe die konteks die boodskap beïnvloed; identifiseer wat uit die teks gelaat is en bespreek die redes daarvoor; bevraagteken of hy/sy met die boodskap saamstem.</p>	<p><i>konflik tussen 2 karakters waarmee die leerders kan identifiseer maar geen oplossing word gebied nie)</i></p> <p><u>Aktiwiteit 8</u></p> <p>Hou 'n dinkskrum. Skryf die enige 3 woorde wat verband hou met die tema van die verhaal op die skryfbord neer en hou 'n dinkskrum binne klasforumverband oor wat die woorde vir jou beteken.</p> <p><u>Aktiwiteit 9</u></p> <p>Gebruik ou tydskrifte om 'n collage te maak wat jou siening van 'n liefdevolle verhouding of enige ander tema in die verhaal uitbeeld. Of gebruik ou tydskrifte om 'n collage te maak wat die verhouding tussen die hoofkarakter en haar beste vriend uitbeeld na hul eerste rusie. Beoordeel mekaar se werke. Die beste word teen die klaskamer mure opgesit.</p> <p><u>Aktiwiteit 10</u></p> <p>Waar en onwaar speletjie. Laat leerders in 'n ry in die middel van die klas staan. Lees stellings en vra die leerders om of na die linkerkant van die klas te beweeg indien hulle dink die stelling is onwaar, of na die regterkant indien hulle dink die stelling is waar. <i>(kritiese evaluering van 'n stelling, respek vir die mening van ander persone word hier getoets)</i></p> <p><u>Aktiwiteit 11</u></p> <p>Verdeel die klas in groepe van 4 tot 6 leerders. Deel aanhalings uit sodat hulle dit kan bespreek. Laat leerders die vroeë/aanhalinge in groepsverband bespreek en dan as 'n groep terugvoering gee. Slegs een segsman per groep lewer terugvoering.</p> <p><u>Aktiwiteit 12</u></p> <p>Rollees enige hoofstuk. Laat die leerders spontaan</p>	<p>Dinkskrum</p> <p>Klasforum</p> <p>Collage</p> <p>Portuurassessering</p> <p>Speletjie</p> <p>Klasbespreking</p> <p>Rollees</p> <p>dramatiseer</p>	
---	---	---	--

<p>As 10 Dink na oor sy/haar eie vaardighede as leser.</p> <p><u>Lu 4 Skryf</u></p> <p>As 1 Skryf 'n verskeidenheid verbeeldingstekste:</p> <p>gee uitdrukking aan verbeelding, idees en gevoelens oor die self en ander;</p> <p>verken die kreatiewe en speelse gebruik van taal deur die skryf van verhalende en beskrywende opstelle, dagboekinskrywings, vriendskaplike briewe, dialoë, gedigte, strokiesverhale, limerieke en liedjies.</p> <p>As 3 Toon basiese vaardighede in spesifieke skryfegnieke gepas vir 'n tekssoort:</p> <p>onthul karakters, beskryf die ruimte/agtergrond en ontwikkel die intrige in verhalende en beskrywende tekste;</p> <p>As 4 Gebruik die skryfproses saam met ander en individueel om tekste te skep:</p> <p>gebruik toenemend ingewikkelde tekssoorte as skryfmodelle;</p> <p>beplan en ontwikkel 'n onderwerp deur relevante inligting uit gepaste bronne te gebruik;</p> <p>organiseer idees samehangend en logies in 'n konsepweergawe;</p> <p>dink na oor konsepweergawes en hou die doel, teikengroep, taalgebruik en logiese struktuur in gedagte tydens hersiening;</p> <p>dink krities na oor eie en ander se skryfwerk, maak aanbevelings en toon sensitiviteit vir ander se regte</p>	<p>dramatiseer terwyl hulle lees.</p> <p><u>Aktiwiteit 13</u></p> <p>Hou 'n meerkeusevasvrae. Laat hulle een van die moontlikhede (a,b,c,d of e) as antwoord op elke stelling kies om so sy eie kennis oor 'n bepaalde onderwerp te toets. Daar mag plek-plek meer as een korrekte antwoord wees. (<i>Leerders het pret terwyl hulle leer en verbeter hulle kennis oor 'n bepaalde onderwerp</i>)</p> <p><u>Aktiwiteit 14</u></p> <p>Werk jou eie vasvra uit. Kies een van die hoofstukke wat julle alreeds in die klas behandel het en vra die leerders om 'n vasvra van nie meer as 10 vrae op een bladsy op te stel. Dit sal aan 'n ander leerder in die klas gegee word om te beantwoord. Die vrae moet basiese feitevrae oor die hoofstuk bevat met kort eenvoudige antwoorde.</p> <p>Wanneer die vasvra blaaie gereed is (dalk eers die volgende periode) word hulle onder mekaar uitgeruil of ingeneem. Sodra almal klaar is, word die blaaie terugbesorg om nagesien te word aan leerders wat dit opgestel het.</p> <p><u>Aktiwiteit 15</u></p> <p>Leerders moet 'n blokkiesraaisel in vul deur die leidrade te bestudeer en woorde te gebruik wat betrekking het op die jeugverhaal.</p> <p><u>Aktiwiteit 16</u></p> <p>Stomstreke. Verdeel die klas in 2-4 spanne. Vra elke span om 5 interessante woorde uit 'n bepaalde hoofstuk te haal.</p>	<p>meerkeusevasvrae</p> <p>hele klas</p> <p>vasvrae</p> <p>hele klas neem deel</p> <p>portuurassessering</p> <p>blokkiesraaisel</p> <p>speletjie</p> <p>groepe</p>	<p>Swak siende: Hierdie leerder moet voor in die klas sit. Onderrigmiddele moet aangepas word. Groter skrif byvoorbeeld. Werkopdragte kan in groter <i>font</i> gedruk word. Of plaas die opdrag op band. Sy klasmaats sal baiekeer vir hom voorlees. Gee vir die leerder ook meer tyd.</p> <p>Lees die materiaal vir hom voor. Verskaf ekstra woordeskatlyste om leerder te ondersteun en te lei. Korter tekste en tekste met meer illustrasies sal ook help.</p> <p>Maak meer gebruik van audio visuele materiaal</p> <p>Kry hulp van spesiale skole bv. braille</p> <p>Take moet ook vereenvoudig word – verminder die inligting op jou werksvelle (soos bv beskrywings en sketse)</p> <p>Disleksie: Die aktiwiteite kan meer prakties van aard</p>
---	--	--	--

<p>en gevoelens;</p> <p>redigeer en proeflees die finale weergawe en pas kennis van die taal binne konteks toe - fokus op grammatika, puntuasie en woordeskat gepas vir die graad, asook op 'n doeltreffende inleidende en slotparagraaf en hegte paragraafbou, waar gepas;</p> <p>redigeer en proeflees die finale weergawe en pas kennis van die taal binne konteks toe - fokus op grammatika, puntuasie en woordeskat gepas vir die graad, asook op 'n doeltreffende inleidende en slotparagraaf en hegte paragraafbou, waar gepas;</p> <p>redigeer en proeflees die finale weergawe en pas kennis van die taal binne konteks toe - fokus op grammatika, puntuasie en woordeskat gepas vir die graad, asook op 'n doeltreffende inleidende en slotparagraaf en hegte paragraafbou, waar gepas;</p> <p><u>Lu 5 Dink en Redeneer</u></p> <p>As 1 Gebruik taal vir dink en redeneer:</p> <p>pas denk- en redenasievaardighede in verskeie kontekste oor die kurrikulum heen toe;</p> <p>bepreek en verduidelik die perspektief en standpunt van die skrywer in verskeie tekste;</p> <p>verduidelik en bespreek oorsaak en gevolg (soos: "Waarom is dit die oorsaak van ...?");</p> <p>stel 'n teenargument en gee redes (soos: "Ek stem nie saam nie, want...en ek staaf my redenasie soos volg ...");</p> <p>herken en verduidelik waarom inligting as "feitelik" of</p>	<p>Die doel is om een van die woorde aan 'n lid van een van die ander spanne te wys en hy/sy moet dan die woord deur middel van stomstreke aan sy/ haar span uitbeeld. Die span verdien 'n punt as hulle binne 'n bepaalde tydperk (bv. 2 minute) kan raai wat die woord is. Slegs nie-verbale kommunikasie word toegelaat. Daar mag nie geskryf of met die vingers gespel word nie.</p> <p><u>Aktiwiteit 17</u></p> <p>Raaiselwoorde. Voorsien die leerders van 10 woorde uit 'n bepaalde hoofstuk. Die letters van die woorde is deurmekaar. Vra die leerdes om die letters te herskommel om die oorspronklike woord te vorm. Leidrade kan ook gegee word om die leerder te help om by die antwoord uit te kom.</p> <p><u>Aktiwiteit 18</u></p> <p>Leerders moet die gebruik van 'n koppelteken of deelteken by sekere woorde in die teks aan 'n maat verduidelik.</p> <p><u>Aktiwiteit 19</u></p> <p>Let op na die leestekengebruik in 'n betrokke hoofstuk. Verduidelik die gebruik van dubbelpunte in 'n sekere paragraaf aan jou maat.</p> <p><u>Aktiwiteit 20</u></p> <p>Maak dit meer speletjie</p> <p>Die doel van hierdie aktiwiteit is om hersiening van meervoudsvorme wat hulle reeds geleer het, te doen.</p> <p>Die klas verdeel in groepe van 5. Die onderwyser gaan die balspeletjie gebruik om die meervoude in te oefen. Leerder A gooi die bal of boontjiesak na enige ander leerder (Leerder B) en roep: "oog!" leerder B moet "oë" sê. Indien leerder B se antwoord korrek is, moet hy/sy dit vir 'n volgende leerder gooi.</p>	<p>Speletjie</p> <p>Saam met 'n maat</p> <p>Verduideliking</p> <p>Aan 'n maat</p> <p>Verduideliking</p> <p>Aan 'n maat</p> <p>Speletjie</p> <p>Groep</p>	<p>wees en die instruksies kan verbaal gegee word. Hierdie leerlinge moet ook nie gepenaliseer word vir spelling nie. Assessering moet sover as moontlik mondelings geskied.</p> <p>Hiperaktiewe kind: Sorg dat die aktiwiteite korter is. Daar moet ook 'n verskeidenheid van take wees. Die geskrewe take kan ook opgedeel word in korter stukkies.</p>
---	---	--	--

<p>"objektief" beskou kan word;</p> <p>gebruik eie ervarings om 'n standpunt te motiveer;</p> <p>stel vrae en maak afleidings ten einde probleme op te los en makliker oor komplekse sake, idees en gevoelens te dink (soos oor menseregte- en omgewingskwessies, persoonlike probleme, kruiskurrikulêre onderwerpe).</p> <p><u>Lu 6 Taalstruktuur en Taalgebruik</u></p> <p>As 1 Werk met woorde:</p> <p>gebruik kennis van lettergrepe om woorde aan die einde van 'n reël korrek af te kap;</p> <p>gebruik basiese spelreëls en 'n verskeidenheid spelstrategieë om onbekende woorde te spel;</p> <p>gebruik hoofletters en skryftekens korrek en doeltreffend (kappie, koppelteken, deelteken, afkappingstekens en aksentteken);</p> <p>skep eie spellys vir moeilike woorde, veral woorde van oor die kurrikulum heen, en bespreek probleemwoorde;</p> <p>gebruik 'n woordeboek en tesourus om woordeskat en spelvermoë uit te brei;</p> <p>gebruik afleiding, samestelling en alledaagse voor- en agtervoegsels (ook meervouds-, verkleinings- en geslagsvorme) doeltreffend om woordeskat uit te brei;</p> <p>gebruik woordfamilies en woorde oor dieselfde onderwerp om woordeskat in konteks te ontwikkel;</p>	<p>Hou aan totdat hulle die meervoud goed ken.</p> <p><u>Aktiwiteit 21</u></p> <p>Die leerders moet vergelykings in die verhaal met vergelykings van sy eie vervang.</p> <p>Lees dit aan mekaar voor. Die beste een kry 'n prys. (flikkaartjie)</p> <p><u>Aktiwiteit 22</u></p> <p>Kyk of leerders in hul daaglikse taalgebruik tydsvorme konsekwent en gepas gebruik in die gange of sportveld. Korrigeer hulle op die plek. Onthou jy as onderwyser is die norm en stel die standaard en die voorbeeld.</p> <p><u>Aktiwiteit 23</u></p> <p>Herken en verduidelik aan die leerders waarom inligting as "feitelik" of "objektief" beskou kan word.</p> <p><u>Aktiwiteit 24</u></p> <p>Sel 'n teenargument en gee redes (soos: "Ek stem nie saam nie, want...en ek staaf my redenasie soos volg ...") veral met oop vrae.</p> <p><u>Aktiwiteit 25</u></p> <p>Voeg sinne saam. Laat die leerders in pare werk.</p> <p>Die een leerder lees die eerste sin, terwyl die tweede leerder die tweede sin saamvoeg. Nadat al die leerders die sinne reg saamgevoeg het, moet hulle dit in hulle werkboeke neerskrywe. Laat die leerders seker maak die korrekte</p>	<p>Self</p> <p>Lees</p> <p>Portuurassessering</p> <p>Hersiening</p> <p>Onderwyser</p> <p>Verduideliking</p> <p>Onderwyser</p> <p>Argumentering</p> <p>In pare</p> <p>Klaswerk</p>	
---	--	---	--

<p>verstaan dat tale woorde by ander tale leen en hou nuutskeppinge in 'n taal ontstaan en gebruik dit gepas;</p> <p>verstaan en gebruik algemene sinonieme, antonieme, homonieme, homofone, paronieme en een woord vir 'n omskrywing gepas binne konteks;</p> <p>gebruik alledaagse afkortings en akronieme gepas.</p> <p>As 2 Werk met sinne:</p> <p>identifiseer en gebruik die volgende in konteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> * selfstandige naamwoorde (soortname, eiename, versamelname, abstrakte s.nwe.), * voornaamwoorde (persoonlik, besitlik, betreklik, vraend), * hoofwerkwoorde (selfstandige werkwoord en koppelwerkwoorde), medewerkwoorde (hulpwerkwoorde) en deelwoorde (ook in vaste verbindings), * adjektiewe (ook die verboë vorm, trappe van vergelyking en intensiewe vorme; letterlike en figuurlike gebruik), * bywoorde (ook in vaste verbindings), * voegwoorde, * determineerders (lidwoorde en aanwysende woorde), * telwoorde, * tussenwerpsels, 	<p>punktuasie word gebruik.</p> <p><u>Aktiwiteit 26 So spreek ons woorde uit</u></p> <p>As u as onderwyser dink dat leerders dit nodig het om die uitspraak van woorde te oefen, kan u dit laat doen. Werk as 'n klas saam. U as onderwyser moet die woorde aan die leerders voorlees. Gee hulle 'n kans om elke woord saam hardop agterna te sê. Maak seker dat die leerders verstaan wat elke woord beteken.</p> <p><u>Aktiwiteit 27</u></p> <p>Wat is die regte afkortings vir die dae van die week? Die meeste mense kort hulle verkeerd af! Skryf in julle werkboeke.</p> <p><u>Aktiwiteit 28</u></p> <p>'n Rooster kan verskillende dinge beteken, bv. 'n tabel, 'n vleisrooster of dra-rak agter op 'n fiets. Ons noem sulke woorde homonieme: hulle word dieselfde gespel, maar beteken verskillende dinge. Watter homonieme ken jy? Wat beteken hulle?</p> <p>Laat die leerders saam met 'n maat werk en laat hulle 'n lys van ten minste 5 homonieme uit hulle kortverhale/novelle of voorgeskrewe boek wat in die klas behandel is, neerskryf in hul werkboeke.</p> <p><u>Aktiwiteit 29 (Roosters)</u></p> <p>Bring voorbeelde van verskillende roosters klas toe, bv. Bus- en treinroosters, TV-roosters, Telkom se Callmore-tye, die poskantoor se pryslyste.</p> <p>Bestudeer die roosters en maak seker jou leerders verstaan hoe dit werk.</p>	<p>Saam met die hele klas</p> <p>Self</p> <p>Klaswerk</p> <p>In pare</p> <p>Lyste</p> <p>Klaswerkboek</p> <p>Roosters</p> <p>Praktiese oef</p> <p>Self</p>	<p><u>Skryfprobleme</u></p> <p>Die leerders se verskillende kulture asook hul onderskeie agtergronde moet erken word</p> <p><u>Skryfprobleme</u></p> <p>Hou jou sinne kort</p>
--	--	--	--

<p>* voorsetsels;</p> <p>verstaan die verskil tussen sinsoorte (stel-, vraag-, bevel- en uitroepsinne, asook instruksies) en gebruik dit korrek;</p> <p>identifiseer en gebruik hoofsinne en bysinne (bywoordelike en byvoeglik) gepas;</p> <p>gebruik tydsvorme konsekwent en gepas;</p> <p>gebruik die korrekte woordorde in sinne en verstaan hoe woordorde betekenis kan beïnvloed;</p> <p>gebruik die aktief (bedrywende vorm) en passief (lydende vorm) en verstaan wanneer elkeen gepas is;</p> <p>verander sinne doeltreffend van die direkte na die indirekte rede, en anders om, met die korrekte gebruik van puntuasie, bywoorde en voornaamwoorde;</p> <p>gebruik die ontkennde vorm korrek en op verskillende maniere;</p> <p>gebruik puntuasie doeltreffend (punt, komma, dubbelpunt, kommapunt, vraagteken, uitroepeteken, aandagstreep, hakies, aanhalingstekens, skuinsstreep).</p> <p>As 3 Werk met tekste:</p> <p>wissel die gebruik van kern- en ondergeskikte sinne (soos om die kernsin aan die einde te plaas) om samehangende paragrawe te ontwikkel;</p> <p>gebruik verbindingswoorde (soos omdat, dus, alhoewel) om 'n logiese denkpatroon in 'n paragraaf</p>	<p><u>Aktiwiteit 30 (Praktiese oefening)</u></p> <p>Bring 'n TV-rooster met die hele week se programme klas toe.</p> <p>Laat die leerders die TV-rooster bestudeer en laat die leerders die programme merk wat hulle graag wil sien. Laat die leerders die programme verdeel in kategorieë soos nuus, sepies, opvoedkundig, strokies, sport ens.</p> <p>Trek nou 'n tabel op met opskrifte soos nuus, sport, strokies, opvoedkundig, sepies .</p> <p>Vul die TV-programme waarvoor jy tyd het, op jou rooster in. Werk uit hoeveel tyd jy voor die TV spandeer. Kyk mooi na die begintye en wanneer jou betrokke program eindig.</p> <p><u>Aktiwiteit 31 (Bepalings)</u></p> <p>Wanneer ons iets by 'n onderwerp, voorwerp of gesegde voeg, noem ons dit 'n bepaling. Onthou, 'n bepaling is altyd sonder 'n werkwoord.</p> <p>Byvoeglike bepalings: Die <u>praktiese</u> boek bemagtig <u>verwarde</u> tieners.</p> <p>Bywoordelike bepaling: Die skrywer bespreek elke dwelm <u>deeglik</u>.</p> <p>Leerders in pare moet nou kyk of hulle die volgende self kan doen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brei die onderwerp met 'n <i>byvoeglike bepaling</i> uit: <i>Die bondgenoot van dwelms is onkunde.</i> 2. Brei die gesegde met 'n <i>bywoordelike bepaling</i> uit: <i>Ecstasy kan jou lewe verwoes.</i> 3. Brei die voorwerp met 'n <i>byvoeglike bepaling</i> uit: 	<p>in pare klaswerk</p>	<p><u>In die klaskamer</u></p> <p>Sorg dat daar leesmateriaal (fiksie sowel as nie-fiksie) in die klaskamer is.</p> <p>Tydskrifte en koerante en interessante artikels moet moet beskikbaar wees.</p>
--	--	-----------------------------	--

<p>te ontwikkel;</p> <p>verbind sinne in samehangende paragrawe deur voegwoorde, voornaamwoorde en woordherhaling (waar gepas) te gebruik;</p> <p>orden paragrawe in 'n logiese volgorde om langer tekste te skep.</p> <p>As 4 Ontwikkel bewustheid en gebruik van styl:</p> <p>gebruik verskillende sinslengtes en sinsoorte;</p> <p>onderskei tussen formele en informele taalgebruik en gebruik 'n gepaste styl vir skryf en praat;</p> <p>gebruik idiomatiese uitdrukkings en taaldioom gepas en kreatief.</p> <p>As 5 Ontwikkel kritiese taalbewustheid:</p> <p>identifiseer geïmpliseerde betekenis en veelvoudige betekenis;</p> <p>identifiseer manipulerende taal en herskryf dit sonder emosionele ondertone;</p> <p>identifiseer en gebruik woorde wat toenemende sensitiwiteit vir geslags-, rasse-, omgewings-, gesondheids- en ander kulturele en sosiale kwessies toon.</p> <p>As 6 Gebruik metataal:</p> <p>gebruik byvoorbeeld terme soos "tesourus", "akroniem", "klanknabootsing", "dubbelpunt</p>	<p><i>Die skrywer bespreek gevallestudies.</i></p> <p><u>Aktiwiteit 32 (Kritiese taalbewustheid)</u></p> <p>Deel die klas op in groepe. Elke groep gaan nou terug na hul novelle/kortverhaal/voorgeskrewe boek.</p> <p>Elke groep gaan nou soek na voorbeelde van partydigheid, stereotipe, oorredende taal, manipulerende taal en emotiewe taal (gevoelstaal)</p> <p>Kyk watter groep kon die meeste voorbeelde kry. (<i>bring die kompetisie element terug</i>)</p>	<p>In groepe</p> <p>kompetisie</p>	
<p>Hulpmiddels: Fotostaat van kortverhaal, Prente, Liedjies, Woordeboek, Stories, Skryfbord, Speletjie, Spreker, Kasette, Atlas, Rekenaar,</p>			

Woordkaarte, TV , videobande

Nabetragting:

LESPLAN

(TEKSTE UIT ANDER LEERAREAS)

Afrikaans Huistaal

Onderwerp: Ons lewe in Suid-Afrika

(Natuurwetenskappe, Lewensoriëntering, Kuns en Kultuur, Ekonomiese en Bestuurswetenskappe, Menslike en Sosiale Wetenskappe, Tegnologie)

Tyd: 3 weke		Graad:8	
Lu en Ass	ONDERWYSER EN LEERDER AKTIWITEIT	ASSESSERING (Ons stel die volgende voor)	STRUIKELBLOKKE VIR LEER
<p>Lees mediese verslag/paragraaf uit handboek van lewensoriëntering of natuurwetenskap of pamflet of spotprente wat kommentaar lewer op 'n nuusgebeurtenis.</p> <p><u>Lu 1 Luister</u></p> <p>As 2 Luister aandagtig vir spesifieke inligting en kerngedagtes en reageer gepas:</p> <p>maak aantekeninge, som op en dra inligting akkuraat oor;</p> <p>besin oor menings, stel weldeurdagte vrae en bevraagteken waar nodig.</p> <p>As 3 Herken hoe bekende mondelinge tekste</p>	<p><u>Nota aan onderwyser:</u></p> <p>In Huistaal val die klem baie op lees en skryf aktiwiteite</p> <p>Formele take</p> <p>Onvoorbereide lees en 'n gesprek (10 punte) en die skryf van 'n beskrywende opstel (200 – 250 woorde) word hierdie kwartaal formeel getoets. (40 punte)</p> <p><i>Sien Annexure B vir voorbeelde van rubrieke</i></p> <p>Taak 8 toets 70 punte</p> <p>Begripstoets (20) en Taal (40) opsomming (10) 70 – 80 woorde</p>		<p><u>In alle gevalle</u></p> <p>Leerders het 'n afskrif (fotostaat) van die betrokke novelle/fabel/kortverhaal wat die onderwyser voorlees</p> <p>Leerder het 'n sterk akademiese maat wat hom te alle tye bystaan</p> <p>Fokus meer op die positiewe</p> <p>Wees behulpsaam en buigbaar/buigsaam en</p>

<p>kommunikasie.</p> <p><u>Lu 3 Lees en Kyk</u></p> <p>As 2 Lees hardop en stil vir verskillende doeleindes deur gepaste leesstrategieë te gebruik (soos vlugleed, soeklees, stiplees, voorspellings, kontekstuele leidrade, afleiding).</p> <p>As 3 Identifiseer die doel, teikengroep en konteks van 'n teks.</p> <p>As 4 Toon begrip van informatiewe tekste:</p> <p>identifiseer hoofgedagtes en verduidelik hoe besonderhede dit ondersteun;</p> <p>maak 'n opsomming van kernfeite.</p> <p>As 7 Identifiseer en bespreek die tegnieke wat gebruik word om 'n spesifieke effek in geselekteerde visuele, geskrewe en multimedia-tekste te bereik:</p> <p>eenvoudige literêre tegnieke en taalgebruik (soos woordspeling, register);</p> <p>ontwerpstegetnieke (soos keuse en plasing van prente/foto's, gebruik van lettergrootte en lettertipe, kleur);</p> <p>kamera- en filmtegetnieke (nabykscote, zoemskote).</p> <p>As 8 Reageer krities op tekste:</p> <p>identifiseer die skrywer se standpunt;</p> <p>identifiseer implisiete (verskuilde) boodskappe;</p> <p>identifiseer opvallende partydigheid en</p>	<p><u>Aktiwiteit 4</u></p> <p>Leerders moet onthou dat binne die konteks van 'n spotprent vorm die betekenis van die verskillende tekens en simbole saam die boodskap wat na die leser/kyker gestuur word.</p> <p>Laat die leerders voorbeelde soek van denotasie, konnotasie, metafoor, metonimia, mite in die spotprente.</p> <p><u>Aktiwiteit 5 (informele taak)</u></p> <p>Verf die dialoogteks van die strokiesprent/ spotprente dood en laat die leerders self die spraakborrels invul.</p> <p><u>Aktiwiteit 6</u></p> <p>Gaan na watter stereotipes in die strokiesprente/spotprente voorkom. Leerders moet ook in pare elke stereotipe kan verduidelik.</p> <p><u>Aktiwiteit 7</u></p> <p>Laat leerders ook in groepies na gaan watter kultuurkenmerke en watter samelewingsmities in die strokies of spotprente voorkom.</p> <p>Dink na oor die volgende: Watter boodskap wil die strokies/spotprent oordra? Hoe word jy as leser gemanipuleer om 'n bepaalde standpunt in te neem? Word 2 kulture in die strokies/spotprent met mekaar vergelyk? Is daar 'n botsing tussen die 2 kulture? Hoe word die botsing visueel weergegee? Word die kyker gemanipuleer om kant te kies? Hoe word mans en vrouens deur die spotprent/strokies weergegee?</p>	<p>In pare</p> <p>Klaswerk</p> <p>Dialog</p> <p>Self</p> <p>In pare</p> <p>verduideliking</p> <p>ontleding van spotprent</p> <p>in groepies</p>	<p><u>Swak gehoor</u></p> <p>Neem die pas 'n bietjie stadiger en "scaffold" die aktiwiteite. Begin by die bekende en bou stadig op tot die moeilike werk</p> <p>Toets slegs die belangrikste werk of fokus net op sleutelgedagtes</p> <p>Gee geskrewe instruksies in plaas van net verbale instruksies.</p>
---	--	---	--

<p>vooordeel;</p> <p>identifiseer maniere waarop die skrywer die lees van die teks deur sorgvuldige woordkeuse vorm.</p> <p>As 9 Identifiseer en bespreek die sosiale, kulturele, omgewings- en etiese kwessies in tekste (soos duidelik in aspekte soos inhoud, taal, kunswerk, karakterisering blyk).</p> <p>As 10 Dink na oor sy/haar eie vaardighede as leser.</p> <p><u>Lu 4 Skryf</u></p> <p>As 1 Skryf verskeie verbeeldingstekste:</p> <p>gee uitdrukking aan verbeelding, idees en gevoelens oor die self en ander;</p> <p>verken die kreatiewe en speelse gebruik van taal deur die skryf van verhalende en beskrywende opstelle, dagboekinskrywings, vriendskaplike briewe, dialoë, gedigte, strokiesverhale, limerieke en liedjies.</p> <p>As 2 Skep verskeie feitelike skriftelike en multimodale tekste (tekste met druk en beelde) vir verskeie doeleindes deur, waar gepas, visuele beelde en ontwerpe in ooggetuieverslae, plakkate, advertensies, boekresensies, resepte, instruksies vir speletjies te gebruik.</p> <p>As 4 Gebruik die skryfproses met hulp en saam met ander om tekste te skep:</p> <p>kies en ondersoek onderwerpe deur die gebruik van dinkskrumtegnieke, kopkaarte, vloeiagramme en lyste;</p>	<p><u>Aktiwiteit 8</u></p> <p>Laat leerders die illustrasies vergelyk met die geskrewe of gesproke teks. Leerders moet 'n tabel kan maak van die ooreenkomste en verskille.</p> <p>Vergelyk mekaar se tabelle.</p> <p><u>Aktiwiteit 9</u></p> <p>Laat leerders plakkate maak met 'n spesifieke doel, byvoorbeeld vir natuurbewaring, dwelmbekamping, kulturele kontak. Gebruik feesdae, kultuurgebeure, skoolaktiwiteite – dinge wat relevant is vir die leerders – as temas vir plakkate. Laat leerders toe om tekens, simbole en ikone gebruik.</p> <p>Laat die leerders mekaar se plakkate beoordeel.</p> <p><u>Aktiwiteit 10 (Formele taak: Beskrywende opstel 200 – 250 woorde)</u></p> <p>In jou beskrywende opstel moet jy as leerder in staat wees om mense, plekke, situasies of selfs gevoelens te kan beskryf.</p> <p>Span al jou sintuie in en gebruik jou verbeelding. Wat word gehoor, gesien, geproe, geruk, gevoel? Beleef die gebeure en beskryf dit in die fynste besonderhede. Maak gebruik van beeldspraak en onthou dat realistiese beskrywings berus op die werklikheid.</p> <p><u>Wenke by die skryf van 'n beskrywende opstel</u></p> <p>Skryf die onderwerp in die middel van die bladsy. Skryf gedagtes en idees wat by jou opkom, neer.</p> <p>Orden die gedagtes en idees bymekaar. Skryf paragrawe oor die geordende gedagtes sodat dit logies by mekaar inskakel.</p>	<p>Tabelle</p> <p>Vergelyk mekaar s'n</p> <p>Plakkate</p> <p>Portuurassessering</p> <p>Beskrywende opstel</p> <p>Rubriek</p> <p>Self</p>	<p>Verkort die aktiwiteit</p>
---	--	--	-------------------------------

<p>gebruik kennis van ander tekssoorte as skryfmodelle;</p> <p>beplan en ontwikkel 'n onderwerp deur relevante inligting uit gepaste bronne te gebruik;</p> <p>organiseer idees samehangend en logies in 'n konsepweergawe;</p> <p>dink na oor konsepweergawes en hou die doel, teikengroep, taalgebruik en logiese struktuur in gedagte tydens hersiening;</p> <p>dink na oor en bespreek eie en ander se skryfwerk en toon sensitiwiteit vir ander se regte en gevoelens;</p> <p>redigeer en proeflees die finale weergawe en pas kennis van die taal binne konteks toe - fokus op grammatika, punktuasie en woordeskat gepas vir die graad, asook op 'n doeltreffende inleidende en slotparagraaf en hegte paragraafbou, waar gepas;</p> <p>skryf die finale produk en gee aandag aan aanbiedingswyse en basiese ontwerpselemente.</p> <p><u>Lu 5 Dink en Redeneer</u></p> <p>As 1 Gebruik taal vir dink en redeneer:</p> <p>lei betekenis af en verduidelik die skrywer se bedoeling deur geskrewe, visuele en mondelinge tekste oor die kurrikkulum heen te eksperimenteer;</p> <p>verduidelik oorsaak en gevolg;</p> <p>oorweeg twee moontlikhede en besluit watter een die beste keuse is;</p> <p>ontwikkel en gee uitdrukking aan 'n duidelike eie</p>	<p>Die inleiding moet baie treffend wees en die slot nog beter. Die slot en die inleiding moet by mekaar aansluit en 'n eenheid vorm.</p> <p>Verkort jou lang en lomp sinne, sny oorbodige woorde uit, kort sinne skep atmosfeer en lees maklik, wissel sinlengtes af, gebruik byvoeglike naamwoorde, sny stopwoorde uit, vermy herhaling</p> <p>Gebruik treffende vergelykings, korrekte leestekengebruik, korrekte en gepaste idiome, spreekwoorde word aanbeveel, bly by die tyd – moenie die tye deurmekaar skryf nie (bv. dan in die toekoms en dan in die verlede en dan in die hede)</p> <p>Redigering is baie belangrik. Lees en herlees jou skryfstuk 'n hele paar keer voordat jy die finale produk netjies oorskryf.</p> <p>Vervang alledaagse plat en flou woordjies met treffende raakbeskrywings of meer gepaste sinonieme.</p> <p>Maak alle onnodige foute reg daarom moet jy dit 'n paar keer deurlees. Onseker oor spelling van 'n woord – gebruik 'n woordeboek. Vverwyder alle “vulwoordjies” soos <i>wel</i> en <i>toe</i>.</p> <p><u>Aktiwiteit 11 (Lewensoriëntering)</u></p> <p>Laat leerders die volgende vraelys invul</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wat is jou gewilde naweek-aktiwiteite? 2. Is daar belangrike take of pligte waarvoor hulle nie tyd kry nie? Hoekom nie? 3. Doen enige van die leerders in hul vrye tyd liefdadigheidswerk? 4. Wie werk vir 'n bietjie sakgeld? 5. Wat eet die leerders graag? Is hul dieet 	<p>vraelys</p> <p>Ander onderwyser</p> <p>groepwerk</p>	<p>Leerders met hand en oogkordinasie probleme sal meer tyd gegee word.</p> <p><u>In die klaskamer</u></p> <p>Sorg dat daar leesmateriaal (fiksie sowel as nie-fiksie) in die klaskamer is.</p> <p>Tydskrifte en koerante en interessante artikels moet moet beskikbaar wees.</p>
--	--	---	---

<p>mening;</p> <p>staaf 'n argument met verskeie soorte bewyse (soos statistiese en ander bewyse);</p> <p>stel vrae om eie en ander se denkwysse te ontwikkel;</p> <p>gebruik gepaste taalstrukture om komplekse denke uit te druk (soos: Indien hulpbronne regverdig verdeel was, sou ons moontlik minder misdaad gehad het).</p> <p>As 2 Gebruik taal om te ondersoek:</p> <p>identifiseer inligting wat nodig is om 'n probleem te ondersoek;</p> <p>gebruik kernwoorde en -begrippe om relevante inligtingsbronne te kies;</p> <p>luister, lees en kyk na tekste uit 'n verskeidenheid bronne om idees te versamel en te kies;</p> <p>gebruik gepaste verwysingstegnieke en -konvensies wanneer inligting uit bronne aangehaal word (soos skrywer, titel, datum, uitgewer, bladsynommers, webwerf);</p> <p>werk aan geïntegreerde projekte oor leerareas heen en skep 'n samehangende produk.</p> <p>As 3 Verwerk inligting:</p> <p>hou rekord van inligting in 'n gepaste formaat (soos lyste, kopkaarte, aantekeninge, opsommings);</p> <p>organiseer inligting op 'n gepaste manier (soos volgens tyd, belangrikheid);</p>	<p>gebalanseerd?</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Hoeveel tyd bestee die leerders aan huiswerk en studie per week? 7. Hoeveel tyd bestee die gesin of familie saam oor naweke? 8. Watter leerders is betrokke by dansvorms, musiek, teater of ander kulturele of kunsaktiwiteite? 9. Hoeveel tyd bestee die leerders aan lees? 10. Hoeveel tyd bestee die leerders voor die TV of rekear (vir nie-huiswerkdoeleindes)? 11. Hoeveel tyd bestee hulle saam met hul maats? 12. Hoeveel keer in die 5 dae het die leerders hul ouers of voogde in en om die huis gehelp? 13. Watter leerders het in die 5 dae tyd gemaak vir hulle stokperdjie of iets waaroor hulle passievol is? <p>Laat leerders eers net op hul eie die vraelys so eerlik as moontlik beantwoord. Laat hulle toe om in groepies van 3 of 4 elke respons te bespreek. Na 15 minute, laat elke groepie slegs terug rapporteer oor een vraag en hul groepie se respons. <i>(hou dit kort en respekteer mekaar se menings/opinies)</i></p> <p><u>Aktiwiteit 12</u></p> <p>Dit is tyd vir 'n nuwe jy. Jy wil iets beteken vir jou land en wil 'n bydrae maak.</p> <p>Laat die leerders in pare kyk of hulle 'n meer gebalanseerde tydsbestedingsrooster vir 'n week kan opstel. Kyk dan of jy</p>	<p>Mondeling aanbieding</p> <p>In pare</p>	<p><u>Leerders met 'n spraakgebrek</u></p> <p>Gee minder tyd vir hierdie leerder om terug te rapporteer. Verkort die mondeling aktiwiteit om hierdie leerder te akkommodeer</p>
--	--	--	--

<p>versamelname),</p> <p>* voornaamwoorde (persoonlik, besitlik, betreklik),</p> <p>* hoofwerkwoorde (selfstandige werkwoord en koppelwerkwoorde), medewerkwoorde (hulpwerkwoorde) en deelwoorde (ook in vaste verbindings),</p> <p>* adjektiewe (ook die verboë vorm, trappe van vergelyking en intensiewe vorme),</p> <p>* bywoorde (ook in vaste verbindings),</p> <p>* voegwoorde,</p> <p>* determineerders (lidwoorde en aanwysende woorde),</p> <p>* telwoorde,</p> <p>* tussenwerpsels,</p> <p>* voorsetsels;</p> <p>gebruik verskillende sinsoorte (stel-, vraag-, bevel- en uitroepsinne, asook instruksies);</p> <p>identifiseer en gebruik sinsdele soos onderwerp, gesegde en voorwerp;</p> <p>identifiseer en gebruik hoofsinnelike en bysinne (bywoordelike en byvoeglik) gepas;</p> <p>gebruik tydsvorme konsekwent en gepas;</p> <p>gebruik die korrekte woordorde in sinne;</p> <p>gebruik die aktief (bedrywende vorm) en passief</p>	<p>interessante plekke soos natuurwetenskaplike museums in jul omgewing.</p> <p>Kry 'n deelydse werk of doen jou eie ding en maak 'n paar ekstra rande. Leef voluit !</p> <p>Speel gerus <i>Amore Vittone</i> se “ <i>Ek wil voluit lewe</i> “ as inspirasie vir die klas.</p> <p>Laat leerders toe om self 'n liedjie te skryf wat opbouend van aard is. Iets met 'n positiewe boodskap daarin. Saam met die Kuns en Kultuur onderwyser behoort daar 'n treffer of 2 uit die klas te voorskyn kom.</p> <p>Skryf die betrokke leerders se liedjie in vir die jaarlikse ATKV liedjieskryfkompetisie.</p>		<p><u>Klaskameratmosfeer</u></p> <p>Die leerders se verskillende kulture asook hul onderskeie agtergronde moet erken word</p>
---	--	--	---

<p>(lydende vorm) en verstaan wanneer elkeen gepas is;</p> <p>gebruik die ontkennde vorm korrek;</p> <p>gebruik punktuasie doeltreffend (punt, komma, dubbelpunt, kommapunt, vraagteken, uitroepeteken, aandagstreep, hakies, aanhalingstekens).</p> <p>As 3 Werk met tekste:</p> <p>wissel die gebruik van kern- en ondergeskikte sinne (soos om die kernsin aan die einde te plaas) om samehangende paragrawe te ontwikkel;</p> <p>gebruik verbindingswoorde (soos omdat, dus, alhoewel) om 'n logiese denkpatroon in 'n paragraaf te ontwikkel;</p> <p>verbind sinne in samehangende paragrawe deur voegwoorde, voornaamwoorde en woordherhaling (waar gepas) te gebruik;</p> <p>orden paragrawe in 'n logiese volgorde om langer tekste te skep.</p> <p>As 4 Ontwikkel bewustheid en gebruik van styl:</p> <p>gebruik verskillende sinslengtes en sinsoorte;</p> <p>onderskei tussen formele en informele taalgebruik;</p> <p>gebruik idiomatiese uitdrukkings en taalidoom gepas.</p> <p>As 5 Ontwikkel kritiese taalbewustheid:</p> <p>identifiseer taal wat iets anders beteken as wat gesê word - identifiseer geïmpliseerde betekenis;</p> <p>identifiseer manipulerende taal;</p>			
--	--	--	--

<p>identifiseer en gebruik woorde wat toenemende sensitiwiteit vir geslags-, rasse-, omgewings-, gesondheids- en ander kulturele en sosiale kwessies toon.</p> <p>As 6 Gebruik metataal:</p> <p>gebruik byvoorbeeld terme soos "onderwerp", "afkorting", "aanhalingstekens".</p>			
<p><u>Hulpmiddels:</u> Fotostaat van pamflet/ Prente, Liedjies, Woordeboek, Stories, Skryfbord, Speletjie, Spreker, Kasette, Atlas, Rekenaar, Woordkaarte, advertensies, kundiges van buite, <u>Nabetragting:</u></p>			